

Finanspolicy

Dokumentbeskrivning

Typ	Beskrivning
Dokumenttyp:	Policy
Antaget av:	Kommunfullmäktige
Antagningsdatum:	2024-10-28
Diarienummer:	KS 2024-000213
Gäller till och med:	Gäller tills vidare
Dokumentansvarig:	Ekonomichef/kommunstyrelsens förvaltning
Revisionshistorik:	Ersätter finanspolicy 2014-09-10 och Finansregler 2014-09-10

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
1. Finanspolicyns syfte	4
2. Finansverksamhetens mål	4
3. Organisation och ansvarsfördelning	4
3.1 Finansiell samordning i kommunkoncernen.....	5
3.2 Ansvarsfördelning	5
4. Borgen	6
5. Likviditetsförvaltning	6
5.1 Betalningsberedskap	6
5.2 Koncernkonto.....	6
5.3 Förvaltning av kortfristig likviditet.....	6
5.4 Likviditetsplanering.....	7
6. Skuldförvaltning.....	7
6.1 Målsättning.....	7
6.2 Riskhantering.....	7
6.3 Derivat.....	8
6.4 Finansiell leasing	8
7. Hållbarhet inom skuldförvaltning	9
8. Rapportering	9
9. Ordlista	10

1. Finanspolicyens syfte

Finanspolicyen beslutas av kommunfullmäktige. Den syftar till att övergripande ange målsättningar, begränsning av olika finansiella risker, organisation och ansvarsfördelning samt förutsättningar för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering.

De kommunala bolagen inom kommunkoncernen ska följa denna finanspolicy i tillämpliga delar inom ramen för de ägardirektiv som fastställs på bolagsstämman för respektive bolag.

Syftet med denna finanspolicy för kommunkoncernen är att:

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten ska organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

2. Finansverksamhetens mål

Finansverksamhetens mål är att:

- Säkerställa kommunkoncernens finansieringsbehov av investeringar till låg kostnad givet en acceptabel risknivå
- Säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt till låg kostnad givet en acceptabel risknivå
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med god intern kontroll genom att identifiera, mäta, hantera och följa upp risker i skuldportföljen

3. Organisation och ansvarsfördelning

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till delegat framgår av kommunstyrelsens delegeringsförteckning.

3.1 Finansiell samordning i kommunkoncernen

Kommunkoncernen har ett centralt samordningsansvar genom exempelvis en gemensam internbank. Syftet med samordningen är att uppnå en enhetlig riskhantering i hela kommunkoncernen samt uppnå stordriftsfördelar av ekonomisk och administrativ karaktär.

De kommunala bolagen ansvarar i enlighet med aktiebolagslagen samt inom ramen för gällande bolagsordning och ägardirektiv självständigt för sin ekonomiska verksamhet. I sin finansiella verksamhet ska de dock vända sig till internbanken på de områden som den ansvarar för.

3.2 Ansvarsfördelning

Det är kommunfullmäktiges ansvar att:

Säkerställa att finansverksamheten bedrivs i överensstämmelse med kommunallagen

Fastställa finanspolicy

Besluta om en maximal ram för kommunkoncernens låneskuld för kommande budgetår

Besluta om en maximal ram för nyupplåning för kommunkoncernen för kommande budgetår

Besluta om villkor för borgen samt utlåningsramar för kommunala bolag

Kommunstyrelsen ska:

Årligen, samt i övrigt när så krävs, se över och vid behov lämna förslag till kommunfullmäktige om revideringar av kommunkoncernens finanspolicy

Utarbeta riktlinjer för den operativa finansverksamheten som säkerställer en god intern kontroll och att reglerna i kommunkoncernens finanspolicy efterlevs

Bolagsstyrelserna ska:

Säkerställa att finansverksamheten i respektive bolag bedrivs inom ramen för de ägardirektiv som fastställs på bolagsstämman

Fastställa finansiella riktlinjer för respektive bolag inom ramen för denna finanspolicy

Tillhandahålla information till kommunstyrelsen för att uppnå en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen

4. Borgen

Utlåning eller borgensåtagande till extern part utanför kommunkoncernen ska är inte tillåtet. Beslut om utlåning och borgen fattas av kommunfullmäktige. Utlåning eller borgensåtagande till bolag inom koncernen ska baseras på gedigen analys. Kommunens prissättning av lån och fastställande av borgensavgift ska motsvara marknadsmässiga villkor i syfte att möta lagkrav på konkurrensneutralitet. Borgensavgiften ska fastställas av kommunfullmäktige.

5. Likviditetsförvaltning

Målsättningen med likviditetsförvaltningen är att kommunkoncernens likviditet alltid ska vara så stor att en god betalningsberedskap kan hållas.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Kassa och bank
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar

5.1 Betalningsberedskap

Kommunkoncernen ska ha tillgång till likvida medel för att kunna fullgöra sina betalningsåtaganden. Kommunkoncernen bör ha likvida medel för att klara löpande utgifter under minst 30 bankdagar. Likviditetsöverskott som inte är tillfälligt - utöver den likviditet som erfordras för att upprätthålla ovanstående betalningsberedskap - ska i huvudsak användas för att amortera kommunkoncernens låneskuld.

5.2 Koncernkonto

Kommunens och de kommunala bolagens likvida medel och betalningsflöden ska samordnas i ett gemensamt koncernkontosystem enligt de ägardirektiv som fastställs på bolagsstämma för respektive bolag.

5.3 Förvaltning av kortfristig likviditet

Kortfristig likviditet ska placeras på koncernkonto eller annat räntebärande konto.

5.4 Likviditetsplanering

För att nå en effektiv likviditetshantering ska en koncernsamordnad likviditetsplanering ske. Likviditetsplaneringen skall ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort sikt (upp till 30 bankdagar) och lång sikt, samt vara underlag för beslut om placering av likvida medel och upplåning.

6. Skuldförvaltning

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för kontokrediter och långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret.

6.1 Målsättning

Den övergripande målsättningen för kommunkoncernens skuldförvaltning är att:

Säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt

Bygga en struktur som gör att skuldportföljen möter finansieringsbehovet och reducerar exponeringen mot finansiella risker, utan att ge upphov till alltför stora kostnader i förhållande till de egna förutsättningarna

6.2 Riskhantering

Lånefinansiering medför exponering mot finansiella risker. En viktig del av skuldförvaltningen är att på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt hantera dessa risker.

Den övergripande risken som behöver hanteras i skuldförvaltningen är att en oförutsedd ökning av lånekostnaderna påverkar budgeten och det ekonomiska utfallet. Ökade lånekostnader kan i sin tur uppstå genom flera olika specifika risker.

Finansieringsrisk

För att begränsa finansieringsrisken ska kapitalbindningen i låneportföljen fastställas enligt följande:

KAPITALBINDNING

	Målvärdegenomsnitt	Avvikelsemin/max	Maximal andelmed förfall <12månader
Kommunen	3 år	1 år	30 %

Ränterisk

För att begränsa ränterisken ska räntebindningen i låneportföljen fastställas enligt följande:

RÄNTEBINDNING

	Målvärdegenomsnitt	Avvikelse min/max	Maximal andelmed förfall <12månader
Kommunen	3 år	1 år	30 %

En jämn förfallostruktur ska eftersträvas.

Valutarisk

Upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras utan att det ger upphov till alltför stora kostnader.

6.3 Derivat

Derivat får inte användas i spekulativt syfte. Kommunkoncernens användning av derivatinstrument ska vara begränsad. All användning av derivatinstrument förutsätter att det finns en god förståelse för instrumentets funktion, prissättning och tillhörande risker samt att det har skapats administrativa rutiner som kan hantera sådana affärer.

Derivat får endast användas som säkringsinstrument. Alla derivat ska vara kopplade till en underliggande upplåning. Transaktioner får endast ske med, i förväg, godkända motparter.

6.4 Finansiell leasing

Beslut om att ingå avtal om finansiell leasing ska fattas av kommunfullmäktige. Finansiell leasing jämförs med lånefinansiering. Den

riskexponering som sådana leasingavtal medför bör beaktas inom ramen för skuldförvaltningen. Vid beslut om finansiell leasing ska effektiv skuldförvaltning tillämpas där alternativen utvärderas och redogörs för på ett väl underbyggt och systematiskt vis.

7. Hållbarhet inom skuldförvaltning

Finansförvaltningen ska understödja kommunkoncernens beslutade inriktning för hållbarhetsarbetet inom dimensionerna miljö och klimat, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Kommunkoncernen ska ha kunskap kring om projekten i investeringsportföljen har förutsättningar att bli föremål för hållbar finansiering, exempelvis i form av s.k. hållbara lån (så som gröna lån och sociala lån), och där så är möjligt eftersträva att välja en sådan finansiering.

8. Rapportering

Kommunstyrelsen ska minst två gånger per år, vid delårs- och årsbokslut, lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunkoncernens finansverksamhet. Rapporten ska innehålla följande uppgifter:

Aktuell likviditetssituation

Skuldportföljens volym, instrument och motparter

Skuldportföljens kapitalbindning i förhållande till målvärdet

Skuldportföljens räntebindning i förhållande till målvärdet

Skuldportföljens derivat fördelat på instrument och motparter

Kommunens borgensåtaganden fördelade på respektive motpart

Skuldportföljens genomsnittliga räntesats för innevarande år

Prognosticerade räntekostnader i förhållande till budget för innevarande år och kommande kalenderår

Eventuella avsteg från finanspolicyn

9. Ordlista

Skuldportfölj:

All upplåning, inklusive finansiell leasing och eventuella finansiella derivat som är kopplade till upplåningen.

Räntebindning:

Tidsperiod under vilken räntan på upplåningen och räntesäkringsinstrumenten är fast. Den genomsnittliga räntebindningen (eng. Average Time to Re-Fixing (ATR)) är ett mått på skuldportföljens känslighet för ränterisk. Ett lägre tal indikerar att räntan i skuldportföljen, i genomsnitt, justeras mer frekvent och därför har en högre risk.

Kapitalbindning:

Återstående löptid på upplåningen. Den genomsnittliga kapitalbindningen (eng. Average Time to Maturity (ATM)) är ett mått på skuldportföljens känslighet för finansieringsrisk. Ett lägre tal indikerar att skuldportföljen, i genomsnitt, omsätts mer frekvent och därför har en högre risk.

Räntesäkringsinstrument:

Instrument där två parter förbinder sig att byta ränteflöden under en förutbestämd tidsperiod. Kommuner och regioner använder i huvudsak räntesäkringsinstrument för att binda räntan, dvs. betala en fast ränta under den förutbestämda tidsperioden och erhålla en rörlig ränta från motparten. Det rörliga ränteflödet i ett räntesäkringsinstrument utgörs ofta av 3M STIBOR, vilket innebär att räntan som erhålls i upplägget mellan parterna ändras var tredje månad.

Likviditetsrisk:

Risken för att inte ha tillräcklig betalningsberedskap för att kunna möta planerade och/eller oförutsedda utgifter. Med god betalningsberedskap avses att alltid ha tillgängliga likvida medel motsvarande ca en månads löpande utgifter för innevarande budgetår.

Finansieringsrisk eller refinansieringsrisk:

Risken för att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med kraftigt ökade kostnader som följd. Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

Ränterisk:

Risken för att förändringar i räntenivån påverkar negativt genom ökade räntekostnader. Ränterisken uppstår då räntan på olika löptider, avkastningskurvan, rör sig från en given nivå. Exponering för ränterisk uppstår om man har räntebärande skulder i portföljen.

Valutakursrisk:

Risken för ökade lånekostnader till följd av valutakursförändringar.

De flesta kommuner och regioner finansierar sig uteslutande i svenska kronor. Detta gör att skuldportföljen inte är exponerad mot valutarisk. Ett fåtal finansierar sig dock även i andra valutor än svenska kronor. I dessa fall uppstår valutarisker.

Motpartsrisk:

Risken att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden på utsatt tid eller med hela det belopp som fordran avser. Motpartsrisk inom ramen för skuldförvaltningen uppstår då kommunen eller regionen ingår derivatkontrakt.

Under finanskrisen 2007–2008 drabbades många aktörer av förluster relaterade till motpartsexponeringar. Efter krisen har därför regleringar på detta område förstärkts och banker och kreditinstitut måste i större utsträckning än tidigare utbyta säkerheter för att reglera motpartsrisken. För kommuner och regioner finns inga sådana krav, och det är därför viktigt att vara medveten om att användningen av derivat medför motpartsrisk.

Operativ risk:

Risk för förlust/skada som uppstår till följd av att till exempel interna processer eller rutiner inte är ändamålsenliga eller är felaktiga, mänskliga fel, felaktiga system eller brister i legal hantering. Operativa risker ska minskas genom en väl anpassad intern organisation och god intern kontroll.